

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw ma za zadanie uregulowanie problemów ujawnionych w trakcie ostatnich trzech lat funkcjonowania ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.), a w szczególności kwestii trybu zlecania realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Proponowane zmiany uwzględniają uwagi zawarte w przyjętym przez Sejm i Senat sprawozdaniu z działania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także szereg uwag zgłaszanych przez podmioty stosujące ustawę tj. organizacje pozarządowe, podmioty kościelne oraz jednostki samorządu terytorialnego. W toku prac zostały wykorzystane również sugestie przedstawione przez Radę Działalności Pożytku Publicznego (Zespół Rady Działalności Pożytku Publicznego pierwszej kadencji ds. nowelizacji przedmiotowej ustawy). Propozycje zmian biorą pod uwagę także poglądy doktryny oraz orzecznictwo sądowe, w tym Sądu Najwyższego oraz sądów rejestrowych. Proponowane zmiany mają charakter zarówno systemowy, porządkujący jaki i legislacyjny.

Charakter systemowy ma wprowadzenie obowiązku uchwalania przez organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego wieloletnich programów współpracy z organizacjami pozarządowymi (o okresie obowiązywania nie dłuższym niż 5 lat), w miejsce dotychczas obowiązujących rocznych programów współpracy (art. 5 ust. 3). Rozwiązanie to wydłuża horyzont planowania współpracy poza rok budżetowy, stanowiąc jednocześnie realizację postulatów pracowników administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych.

Fundamentalne znaczenie ma także wprowadzenie limitu wynagrodzeń w organizacjach pozarządowych wykonujących zadania publiczne finansowane lub dofinansowane ze środków publicznych (dotacji) lub korzystające z ofiarności publicznej (art. 9 a). Ma to na celu ograniczenie częstej praktyki przeznaczania przez organizacje pozarządowe ww. środków w nadmiernej wysokości na wynagrodzenia. Wysokość limitu godzi racje społeczne, w tym dbałość o prawidłową realizację społecznie użytecznej misji organizacji, którą ustawodawca w wielu aktach prawnych dostrzega i uprzywilejowuje, z racjami praktycznego funkcjonowania organizacji w obrocie.

Dotychczasowe doświadczenia ze stosowania ustawy w zakresie zlecania wykonywania zadań publicznych organizacjom pozarządowym potwierdzają potrzebę istnienia jednolitych zasad i trybu ubiegania się o środki publiczne. Jedną z istotnych zmian wprowadzanych niniejszą ustawą jest uelastycznienie trybu zlecania realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym. W ustawowo określonych przypadkach przewiduje się możliwość odpowiedniego stosowania trybu zamówień publicznych z wolnej ręki, co stanowi ważne kryterium usprawnienia realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, służące skuteczności i efektywności ich wykonywania (art. 13a). Ponadto, w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej przewiduje się odstępianie od trybu otwartego konkursu ofert (art. 11a). Dodatkowo, w szczególnie uzasadnionych przypadkach Prezes Rady Ministrów może zlecać realizację zadań publicznych bez

konkursu. Ważną zmianą jest ograniczenie podmiotów uczestniczących w otwartych konkursach ofert wyłącznie do organizacji pozarządowych, z wyłączeniem jednostek podległych lub nadzorowanych przez organy administracji publicznej (art. 11 ust. 1).

Z kolei, zmiana w kryteriach nabywania statusu organizacji pożytku publicznego służy zwiększeniu przejrzystości struktury i funkcjonowania tych organizacji, w oparciu o istotne standardy procesu profesjonalizacji sektora pozarządowego. Za szczególnie istotną zmianę należy uznać zakaz prowadzenia działalności gospodarczej przez organizacje pożytku publicznego (art. 20 pkt 5). Ponadto, status organizacji pożytku publicznego uzyska wyłącznie organizacja prowadząca działalność przez okres co najmniej 3 lat (art. 20 pkt 3). Dotychczas praktyką znakomitej większości sądów rejestrowych, zgodną z intencją ustawodawcy, było nadawanie statusu organizacjom, które potrafiły udokumentować dotychczasowe prowadzenie tej działalności, choć nie wprowadzono wymogów odnoszących się do czasu funkcjonowania; projektowana zmiana jest konsekwencją przekonania, że status powinny uzyskiwać organizacje wykazujące się doświadczeniem w realizowaniu zadań społecznie użytecznych, podmioty wiarygodne, także poprzez trwałość ich funkcjonowania w obrocie.

Zapewnieniu większej jawności i przejrzystości funkcjonowania organizacji pożytku publicznego służy obowiązek sporządzania i podawania do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie sprawozdania z wykorzystania 1% podatku na stronie internetowej ministra właściwego do spraw pożytku publicznego (art. 27 ust. 3).

W celu zagwarantowania rzetelności i wiarygodności podmiotów posiadających status organizacji pożytku publicznego, a tym samym pewnej i niezawodnej informacji o zarejestrowanych podmiotach, a także zapewnienia przestrzegania przez organizacje pożytku publicznego ustawowych standardów działania, dokonano szeregu zmian w zakresie środków nadzoru. Rozszerzono zakres przedmiotowy nadzoru obejmując nim działalność, a nie tylko prawidłowość korzystania z uprawnień, organizacji pożytku publicznego (art. 28). W przypadku niezłożenia lub nieopublikowania sprawozdania finansowego lub merytorycznego wprowadza się sankcję w postaci wystąpienia do sądu o nałożenie grzywny na organizację pożytku publicznego, a w przypadku uporczywego niewypełniania obowiązków sprawozdawczych wystąpienie do sądu rejestrowego o pozbawienie statusu organizacji pożytku publicznego (art. 33a ust. 1). Ponadto, ww. sankcje mają zastosowanie w przypadku nieprzesłania informacji o rozliczeniu środków pochodzących ze zbiórki publicznej lub informacji o otrzymanych darowiznach wskazanej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych (art. 33a ust. 2). Jednocześnie, przyznaje się ministrowi kompetencję do wystąpienia do sądu o pozbawienie statusu organizacji pożytku publicznego w razie uchylania się od poddania się kontroli (art. 33 ust. 2). Minister ma obowiązek wystąpienia do sądu rejestrowego o pozbawienie statusu organizacji pożytku publicznego, w przypadku niespełniania ustawowych wymogów stwierdzonych w wyniku kontroli.

Nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie odpowiedzialności członków organu zarządzającego oraz organu kontroli lub nadzoru wobec organizacji pożytku publicznego za szkodę wyrządzoną działaniem niezgodnym z prawem lub statutem (art. 27a). Stanowi to kolejną, obok zakazu uprzywilejowania członków organu zarządzającego oraz organu kontroli i nadzoru w stosunkach cywilnoprawnych, w szczególności w zakresie przekazywania majątku organizacji pożytku publicznego, regulację służącą zapewnieniu prawidłowego i zgodnego z prawem funkcjonowania organizacji pożytku publicznego.

Ponadto, dalszej instytucjonalizacji dialogu obywatelskiego służy obowiązek powoływania z inicjatywy organizacji pozarządowych Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego, w skład których poza przedstawicielami III sektora, wchodziłoby przedstawicieli marszałka województwa oraz wojewody (art. 41a-d). Utworzenie Wojewódzkich Rad powinno przyczynić się do usprawnienia i rozwoju wzajemnych relacji między instytucjami dialogu obywatelskiego i dialogu społecznego (wojewódzkie komisje dialogu społecznego). Przewiduje się również możliwość tworzenia na szczeblu powiatu i gminy odpowiednio Powiatowych lub Gminnych Rad Działalności Pożytku Publicznego (art. 41 e-f).

W stosunku do obowiązującego stanu prawnego w projekcie zaproponowano następujące zmiany:

- 1) w celu podkreślenia faktu, że organizacje pozarządowe powoływane są z myślą o prowadzeniu działalności społecznie użytecznej proponuje się, wprowadzenie regulacji stanowiącej, iż podmioty te tworzone są w celu niezarobkowym i działają na zasadzie dobrowolności (art. 3 ust. 2 pkt 1 i 3);
- 2) w celu zapewnienia większej jasności i spójności sfery działalności pożytku publicznego uporządkowano następujące zakresy zadań publicznych: działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, wypoczynek dzieci i młodzieży, turystykę i krajoznawstwo, porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz działalność na rzecz rozwoju organizacji pozarządowych. Ponadto, aby zwiększyć adekwatność sfery zadań publicznych do rzeczywistych potrzeb społecznych proponuje się wprowadzenie jasnych sformułowań dotyczących działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych, pomocy Polonii i Polakom za granicą, a także przeciwdziałania uzależnieniom oraz innym patologiom społecznym (art. 4 ust. 1 pkt 3a, 3b, 8, 12, 14, 15a, 16, 16a, 24);
- 3) obecnie istnieje obowiązek uchwalania przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wydaje się, że zasadnym uzupełnieniem tego obowiązku będzie wprowadzenie zapisu o możliwości tworzenia programów współpracy także przez organy administracji rządowej. Takie rozwiązanie wpłynęłoby korzystnie na rozwijanie współpracy pomiędzy sektorem administracji

publicznej i sektorem pozarządowym oraz umocniłoby pozycję organizacji pozarządowych wobec administracji publicznej (art. 5 ust. 3a);

- 4) w celu doprecyzowania zagadnień definicyjnych proponuje się wprowadzenie przepisu stanowiącego, iż działalnością odpłatną pożytku publicznego jest – podobnie jak w przypadku działalności nieodpłatnej - świadczenie na podstawie stosunku prawnego usług (art. 8 ust. 1 pkt 2);
- 5) w celu zwiększenia przejrzystości przepisów, jasno określono, że działalność nieodpłatna i odpłatna pożytku publicznego oraz działalność gospodarcza może być prowadzona w tym samym zakresie. Takie ujęcie jest zgodne z poglądami doktryny oraz rozwiązaniami przyjmowanymi w krajach Unii Europejskiej (art. 9 ust. 3);
- 6) w celu usprawnienia procedury konkursowej (otwartych konkursów ofert) planuje się wprowadzenie dla organu administracji publicznej 21 – dniowego terminu na ogłoszenie otwartego konkursu ofert. Ponadto, ogłoszenie o konkursie zamieszczane byłoby z wykorzystaniem co najmniej trzech sposobów wybranych z czterech. Takie rozwiązanie pozwoliłoby znacząco obniżyć koszty przeprowadzenia procedury konkursowej (art. 13 ust. 1 i 3);
- 7) w odpowiedzi na liczne postulaty przedstawicieli organizacji pozarządowych, a także oczekiwania przedstawicieli organów administracji publicznej planowane jest wykorzystanie procedury zamówienia z wolnej ręki do zlecenia realizacji zadań publicznych o szczególnym charakterze. Szczególny charakter związany jest przede wszystkim z faktem, że zadania o charakterze lokalnym miałyby być realizowane w terminie nie przekraczającym 30 dni, a wysokość przekazanych środków publicznych nie przekroczyłaby 10 000 zł dla poszczególnych podmiotów ani 10% wydatków budżetowych przeznaczonych na realizację zadań przez organizacje pozarządowe. Omawiany tryb zamówienia z wolnej ręki stworzyłby alternatywny – w stosunku do istniejącej procedury otwartego konkursu ofert – tryb przekazywania środków na realizację zadań publicznych, który w istotny sposób wpłynąłby na szybkość postępowania i pozwoliłby docenić nowatorskie, autorskie projekty zgłaszane przez organizacje pozarządowe (art. 13a);
- 8) celem stworzenia przyjaznych warunków dla rozwoju współpracy pomiędzy podmiotami III sektora przewiduje się wprowadzenie możliwości zgłoszenia oferty – w odpowiedzi na otwarty konkurs ofert – przez kilka organizacji działających wspólnie, które ponosiłyby odpowiedzialność solidarną za zaciągnięte zobowiązania (art. 14 ust. 2 i 3);
- 9) w celu zwiększenia przejrzystości procedury konkursowej proponuje się wprowadzenie obowiązku powoływania komisji konkursowej w celu opiniowania złożonych ofert, w skład której wchodziłoby w równej liczbie przedstawiciele organów administracji publicznej (odpowiednio: samorządowej lub rządowej) oraz osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań podlegających konkursowi (art. 15 ust. 2a – 2d);

- 10) Chcąc umożliwić harmonijną realizację zadań w dłuższym okresie czasu planowane jest wprowadzenia przepisu, który stanowi, iż umowa o wspieranie lub powierzanie zadania publicznego jest zawierana na czas realizacji zadania lub na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat (art. 16 ust. 5);
- 11) w odniesieniu do członków organu zarządzającego organizacji pożytku publicznego, wprowadza się – analogiczny do obecnie obowiązującego w odniesieniu do członków organów kontroli lub nadzoru - wymóg, aby osoby pełniące funkcje w tym organie nie były osobami skazanymi za przestępstwo popełnione z winy umyślnej (art. 20 pkt 8). Ponadto, wobec wątpliwości interpretacyjnych dotyczących wymogu prowadzenia działalności statutowej „na rzecz ogółu społeczności” proponuje się zastąpienie tego określenia określeniem „na rzecz interesu społecznego” (art. 20 pkt 1);
- 12) w celu ograniczenia praktyki wykorzystywania w nazwie oznaczenia „organizacja pożytku publicznego” przez podmioty nieuprawnione, wprowadza się obowiązek, aby dowolnie obrana nazwa organizacji pożytku publicznego zawierała dodatkowe oznaczenie „organizacja pożytku publicznego” lub skrót „opp” (art. 22a);
- 13) wprowadzenie zasady przekazywania ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego sprawozdania finansowego i merytorycznego, w terminie 15 dni od zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego, które zgodnie z przepisami o rachunkowości następuje nie później niż w ciągu 6 miesięcy od końca roku obrotowego; dotychczas organizacje pożytku publicznego miały obowiązek przekazywania sprawozdań w terminie 3 miesięcy od końca roku obrotowego, co skutkowało częstym przekazywaniem sprawozdań niezatwierdzonych. W celu zapewnienia jawności i przejrzystości gospodarki finansowej organizacji pożytku publicznego przewiduje się obowiązek publikowania ww. sprawozdań na stronie internetowej ministra (art. 23);
- 14) w celu rozstrzygnięcia wątpliwości dotyczących zakresu podmiotowego zwolnienia od opłat sądowych, zwolnieniem tym obejmuje się także organizacje pozarządowe ubiegające się o status organizacji pożytku publicznego (art. 24 ust. 1a);
- 15) w celu zapewnienia transparentności i ograniczenia dowolności wydatkowania środków pochodzących z 1 % przekazanego przez podatników podatku dochodowego od osób fizycznych wprowadza się ustawowy wymóg wykorzystywania ich jedynie na działalność pożytku publicznego oraz zamieszczenia sprawozdania z wydatkowania ww. środków na stronie internetowej Ministra (art. 27 ust. 2 i 3);
- 16) ze względu na fakt, że organizacje pożytku publicznego cieszą się szczególnym zaufaniem publicznym i społecznym, osoby wchodzące w skład ich organów powinny zachowywać należytą staranność przy wykonywaniu swych obowiązków; w związku z powyższym ich odpowiedzialność cywilnoprawna powinna być wyraźnie wskazana w ustawie określającej zasady funkcjonowania organizacji pożytku publicznego; chodzi tutaj zarówno o

odpowiedzialność członków organów zarządzających, kontroli czy nadzoru oraz likwidatorów wobec organizacji pożytku publicznego za szkody wyrządzone jej swym działaniem jak i odpowiedzialność wobec osób trzecich. Dopełnieniem tej odpowiedzialności w przypadku członków organu zarządzającego jest możliwość zaspokajania się wierzycieli z ich majątku w przypadku, gdy egzekucja z majątku organizacji pożytku publicznego okaże się bezskuteczna (art. 27 a – c);

- 17)w celu wzmocnienia nadzoru i kontroli nad organizacjami pożytku publicznego ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego przyznano kompetencję do powierzania przeprowadzenia kontroli, obok dotychczas wskazanych organów, także ministrom właściwym ze względu na przedmiot działalności organizacji; należy zaznaczyć, że ministrowie obecnie pełnią funkcje nadzorcze wobec fundacji (Art. 29);
- 18)określenie „wynik kontroli” zostaje zastąpione odpowiednio, powszechnie używanym w regulacjach dotyczących kontroli, określeniem „wystąpienie pokontrolne” (art. 31 ust. 4, art. 32, art. 33 ust. 3 pkt 1);
- 19)przewiduje się zwiększenie składu osobowego Rady z 20 do 24 członków, w celu zagwarantowania udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentatywnych dla poszczególnych obszarów ze sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4, oraz wszystkich ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego (art. 36 ust. 1). W art. 36 ust. 3 pkt 4 i 5 – wprowadzono nowe rozwiązania umożliwiające ministrowi właściwemu odwołanie członka Rady przed upływem kadencji z własnej inicjatywy lub jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków z powodu choroby;
- 20)mając na uwadze ograniczenie kosztów funkcjonowania Rady proponuje się przyznawanie członkom Rady Działalności Pożytku Publicznego, za udział w jej pracach, jedynie zwrotu kosztów przejazdu na zasadach określonych w kodeksie pracy (art. 39 ust. 2);
- 21)wprowadzono obowiązek składania ministrowi sprawozdania z działalności Rady (na koniec kadencji), w celach informacyjnych (art. 40a);
- 22)wychodząc naprzeciw dotychczasowej praktyce (rady w województwach warmińsko – mazurskim, kujawsko – pomorskim, łódzkim, dolnośląskim oraz zespoły doradcze w powiatach na terenie całego kraju) oraz apelom środowisk pozarządowych, proponuje się stworzenie rad działalności pożytku publicznego na wszystkich poziomach samorządu terytorialnego - obligatoryjnie na poziomie województwa i fakultatywnie na poziomie powiatu i gminy, przyznając im stosowne kompetencje (art. 41a-g);
- 23) wskazano, że stroną porozumienia mogą być osoby mające ograniczoną zdolność do czynności prawnych z zachowaniem ogólnych zasad kodeksu cywilnego (art. 44 ust. 5);
- 24) rozwiązano kwestię ubezpieczeń w przypadku wolontariatu międzynarodowego (art. 46 ust. 4);

25)art. 52a nakłada na Radę Ministrów obowiązek składania Sejmowi i Senatowi sprawozdania z działania ustawy, co pozwoli na monitorowanie przez parlament stanu rozwoju współpracy między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi.

Zmiany w innych ustawach związane z nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- 1) Zmiana w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., Nr 147 poz. 1231, z późn. zm.) ma na celu ujednoczenie praktyki stosowania otwartego konkursu ofert, w przypadku gdy gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowany ma być przez organizacje pozarządowe.
- 2) Zmiany w ustawie z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. Nr 46, poz. 203, z późn. zm.) mają na celu ujednoczenie przepisów dotyczących zwolnienia od opłat sądowych w sprawach o wpis do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Zgodnie z obecnie obowiązującym stanem prawnym, zwolnienie od przedmiotowych opłat obowiązywało jedynie w stosunku do stowarzyszeń.
Ponadto, proponuje się przywrócenie obowiązującego wcześniej przepisu zwalnającego od opłaty notarialnej w przypadku aktów będących oświadczeniami woli ustanawiającymi fundację. W celu podkreślenia ustawowego celu powoływania i działalności fundacji zaproponowano, aby dochód z działalności gospodarczej fundacji służył realizacji wyłącznie celów statutowych.
- 3) Kierując się troską o rozwój społeczeństwa obywatelskiego, poprzez ograniczenie barier w realizacji konstytucyjnego prawa do zrzeszania się obywateli, proponuje się nowelizację art. 9 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.) pozwalającą na tworzenie stowarzyszeń grupie 10, a nie jak dotychczas 15 osób. Należy podkreślić, że dotychczasowy wymóg stanowi trudną do pokonania barierę, szczególnie na obszarach wiejskich.
- 4) Nowelizacja ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.) ma za zadanie dostosowanie wysokości darowizn, przekazywanych organizacjom pożytku publicznego na cele określone w art. 4 ustawy do wysokości 10 % dochodu, której mowa w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.). Tym samym zakres uprawnień osób fizycznych, dotychczas dyskryminowanych, do odliczania od

podstawy opodatkowania darowizn na cele społecznie użyteczne zostanie zrównany z uprawnieniami osób prawnych.

- 5) Ponadto, proponuje się zmianę terminu wpłat na rzecz organizacji pożytku publicznego tak, aby termin dokonania darowizny pieniężnej następował od dnia 1 stycznia roku podatkowego, w którym składane jest zeznanie, do dnia złożenia tego zeznania, nie później jednak niż do dnia upływu terminu określonego dla złożenia zeznania podatkowego (art. 27 d ustawy dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych). Dotychczas obowiązujące rozwiązanie dopuszczające dokonanie zmniejszenia od dnia 1 maja do dnia 31 grudnia roku podatkowego oraz od dnia 1 stycznia do dnia złożenia zeznania za rok podatkowy, nie spełniło pokładanych w nim oczekiwań sektora organizacji pozarządowych.
- 6) Zmiany w ustawie z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531, z późn. zm.) mają na celu stworzenie organizacjom pożytku publicznego możliwości informowania o prowadzonej działalności pożytku publicznego (dotychczasowe przepisy odnoszą się tylko do nieodpłatnej działalności pożytku publicznego). Dzięki takiemu rozwiązaniu, szerszy krąg podmiotów zostałby poinformowany o sferach działalności organizacji pożytku publicznego.
- 7) Zmiana w ustawie z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (Dz. 1996 r. Nr 6, poz. 42, z późn. zm.) ma na celu zwolnienie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego od obowiązku ponoszenia opłaty za ogłoszenie wpisu o wykreśleniu informacji o statusie organizacji pożytku publicznego, w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, w przypadku gdy jest on wnioskodawcą.
- 8) Proponowana zmiana ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209, z późn. zm.) ma na celu dostosowanie przepisów, dotyczących obowiązków informacyjnych Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, do potrzeb i funkcjonującej praktyki poprzez ograniczenie dotychczasowego obowiązku bezpłatnego informowania o organizacjach pozarządowych oraz podmiotach określonych w art. 3 ust. 3 do udostępniania informacji o organizacjach pożytku publicznego (art. 4 ust. 4a). Ponadto, wobec wątpliwości co do zakresu przedmiotowego obowiązku ogłaszania w Monitorze Sądowym i Gospodarczym wpisów organizacji pożytku publicznego, proponuje się nałożenie tego obowiązku jedynie w stosunku do wpisów dotyczących uzyskania lub utraty statusu organizacji pożytku publicznego (art. 49 ust. 2). W świetle zmiany zasad sporządzania i publikacji sprawozdań merytorycznych organizacji pożytku publicznego, w celu wzmocnienia jawności ich funkcjonowania z jednej strony i ograniczaniu

liczby podmiotów wobec których organizacje są obowiązane wykonywać obowiązki sprawozdawcze, dokonano zmiany art. 52 ust. 5 ww. ustawy.

- 9) W dodanym w art. 35 ust. 4a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.), proponuje się przywrócenie organizacjom pożytku publicznego uprawnienia, o którym mowa w art. 24 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do nabywania na szczególnych warunkach prawa użytkowania z pierwszeństwem przed innymi podmiotami w razie przeznaczenia nieruchomości do użytkowania.
- 10) Nowelizacja ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 41, poz. 399, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2532, z późn. zm.) ma na celu dostosowanie przepisów przedmiotowych ustaw do art. 24 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który to przepis przyznaje organizacjom pożytku publicznego zwolnienie, w szczególności od podatku od czynności cywilnoprawnych oraz opłaty skarbowej w odniesieniu do prowadzonej przez nią działalności pożytku publicznego, bez ograniczenia wyłącznie do działalności nieodpłatnej. Należy podkreślić, że działalność pożytku publicznego stanowi działalność społecznie użyteczną, prowadzoną przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 ustawy, i nie jest działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz.1807, z późn. zm.).
- 11) Zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.) mają na celu ujednoczenie trybu zlecania realizacji zadań publicznych. Jednolity tryb w istotny sposób ułatwi organom władzy publicznej zlecanie realizacji zadań publicznych, co korzystnie wpłynie na szeroki krąg podmiotów realizujących te zadania, a w konsekwencji również na końcowych beneficjentów zadań realizowanych w sferze działalności pożytku publicznego.
- 12) Zmiana w art. 106 w ust. 2 w pkt 1 lit. d ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2140, z późn. zm.) określa nowy zakres pojęcia „organizacja pozarządowa” w związku z uchyleniem art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- 13) W art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2005 r., Nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) poprzez dodanie pkt 12, ma na celu wpisanie do grona podmiotów zwolnionych z obowiązku uiszczania kosztów sądowych przez

organizacji pożytku publicznego, w zakresie spraw związanych z działalnością pożytku publicznego. Zwolnienie takie przewidywała poprzednio obowiązująca ustawa z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W pracach nad obecnie obowiązującą ustawą z 2005 r. pominięto ten zapis.

Obecnie w Sejmie trwają prace nad nowelizacją ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, która w przewidywanym art. 104 zawiera treść odpowiadającą rozwiązaniu zaproponowanemu przez niniejszą regulację. Jeżeli ustawa o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w kształcie zaproponowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości z powodzeniem przejdzie proces legislacyjny, wówczas zmiana proponowana niniejszą regulacją będzie zbędna.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałują projektowane regulacje

Projekt ustawy swoim zakresem wywiera wpływ na organy administracji publicznej, rządowej i samorządowej, oraz organizacje pozarządowe, w tym prowadzące działalność pożytku publicznego.

2. Konsultacje społeczne

Projekt zostanie przesłany do konsultacji Radzie Działalności Pożytku Publicznego, a także organizacjom pozarządowym oraz podmiotom z nimi zrównanym, reprezentatywnym dla obszarów działalności pożytku publicznego.

W ramach konsultacji społecznych projekt zostanie zamieszczony na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (www.pozytek.gov.pl oraz www.mps.gov.pl) oraz zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) w Biuletynie Informacji Publicznej MPiPS .

3. Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu oraz sektora publicznego

Projekt ustawy nie ma wpływu na dochody i wydatki budżetu państwa. Natomiast zmiana sposobu ogłoszenia otwartego konkursu ofert polegająca na fakultatywnym zamieszczaniu ogłoszenia w dzienniku ogólnopolskim lub lokalnym powinno ograniczyć koszty postępowania konkursowego.

Z kolei efektem wprowadzenia obowiązku tworzenia Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego będzie konieczność pokrycia kosztów funkcjonowania Rad, w tym m.in. kosztów obsługi, czy zwrotu kosztów podróży członków Rady.

Natomiast zwiększenie składu Rady Działalności Pożytku Publicznego z 20 do 24 członków nie powinno znacząco zwiększyć kosztów funkcjonowania Rady, z uwagi na fakt, że zwracane będą, nie jak dotychczas diety oraz koszty podróży, jedynie koszty przejazdu.

Zmiany ustaw o podatku od czynności cywilnoprawnych, o opłacie skarbowej, o podatku dochodowym od osób prawnych i o podatku dochodowym od osób fizycznych i zwolnienia w nich przewidziane nie spowodują uszczerpków budżetu w zakresie większym, aniżeli przewidziano w uzasadnieniu do projektu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Podobnie rzecz się ma z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, której poprzedniczka z 1967 roku przewidywała zwolnienie organizacji pożytku publicznego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w sprawach cywilnych.

Ponadto mając na uwadze fakt, iż przedmiotowa zmiana zwiększa rygory uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego oraz zachowania takiego statusu przez organizacje już go posiadające (np. zakaz prowadzenia działalności gospodarczej czy obowiązek prowadzenia działalności pożytku publicznego przez co najmniej 3 lata), należy spodziewać się, że liczba organizacji pożytku publicznego nie tylko nie będzie znacznie wzrastać, ale może ulec redukcji. Przyczynić się to może do ograniczonego korzystania z przywilejów organizacji pożytku publicznego, w tym ze zwolnień fiskalnych, a tym samym do zwiększenia wpływów w budżecie.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki. Ujednoczenie trybu zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym ułatwi dostęp do wykonywania usług publicznych jednostkom zewnętrznym. W konsekwencji, większa ilość podmiotów będzie konkurować ze sobą o wykonanie zadania, co poprawi jakość wykonywanych zadań i usług. Jednocześnie przedmiotowa regulacja stwarza fundamenty do budowy partnerstwa publiczno - społecznego pomiędzy organizacjami pozarządowymi a organami administracji.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Projektowana regulacja korzystanie wpłynie na sytuację w regionach. Ujednoczenie zasad delegowania zadań publicznych na organizacje pozarządowe ułatwi organom władzy publicznej (głównie organom jednostek samorządu terytorialnego) zlecanie zadań na zewnątrz. Przyczyni się to do wsparcia lokalnych organizacji pozarządowych oraz do rozwoju danego regionu.

7. Wpływ regulacji na warunki życia ludności

Proponowane zmiany spowodują sprawniejsze przekazywanie części zadań do realizacji organizacjom pozarządowym, które charakteryzują się elastycznością działania i bliskim kontaktem ze społecznościami lokalnymi, co bezpośrednio wiąże się z trafniejszym i pełniejszym zaspokajaniem potrzeb tych społeczności. Organizacje te wychodzą naprzeciw nie tylko najbardziej podstawowym

potrzebom ludności, jak pomoc osobom narażonym na wykluczenie społeczne, ale także stymulują rozwój społeczny poprzez aktywność w sferze pożytku publicznego (m.in. kultury, sportu, edukacji, nauki, itp.). Proponowana regulacja ma za zadanie ułatwić powyższą działalność, nie tylko poprzez rozwiązanie kwestii sposobu przekazywania środków na realizację zadań, ale także poprzez wzajemne informowanie się i współpracę organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów ludności, w szczególności poprzez tworzenie rad działalności pożytku publicznego na poziomie samorządów lokalnych. W rezultacie powyższe rozwiązania mogą korzystnie wpłynąć na poprawę i jakość życia obywateli, będące składnikami warunków życia ludności.

8. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.